

50 jaroj de la Budapeŝta Medicina Esperanto-Fakgrupo

■ Christoph Klawe

La 2-an de marto 1969 fondiĝis la plej tradicia, ankoraŭ ege agema rondo de fakuloj ene de Universala Medicina Esperanto-Asocio (UMEA), nome la Budapeŝta Medicina Esperanto-Fakgrupo (BMEF). La ekde la komenco aktivaj motoroj kaj iniciatoroj de la grupo, Lajos Molnár kaj Julianna Farkas, raportas pri ĝia riĉa historio:

"Nia Budapeŝta Medicina Esperanto-Fakgrupo (BMEF) fondiĝis la 2-an de marto, en la jaro 1969.

En marto 2019 ni festos do la 50-an naskiĝtagon de la Fakgrupo.

Depost nia fondiĝo la ĉefa celo de nia Fakgrupo estis ĉiam la scienca, medicina aplikado de la Internacia Lingvo, ĉar laŭ nia forta konvinkigo la scienco nepre bezonas justan, neŭtralan, komunan lingvon, certigantan veran lingvan egalrajtecon por ĉiuj sciencistoj. La unuajn jarojn de nia agado ni dediĉis al la lingvolernado. Jam en la jaro 1969 aperis niaj unuaj artikoloj en la cirkulero *Medicinistaj Novvaĵoj*, redaktita de d-ro Jozefo Hradil, en la tiama Ĉeĥoslovakio. Depost marto 1969 nia Fakgrupo kunvenis, kaj ankaŭ nun kunvenas – escepte de aŭgusto – ĉiun unuan, labortagan merkredon de ĉiu monato.

En la jaro 1971 ni la unuan fojon organizis Esperanto-lingvokurson por kuracistoj kaj flegistinoj en la Budapeŝta Hospitalo *László* por Infektaj Malsanoj.

Dum nia regula, oktobra kunveno en la jaro 1972 fondiĝis la Hungara Sekcio de Universala Medicina Esperanto-Asocio (UMEA). D-ro Imre Ferenczy fariĝis afergvida prezidanto de la sekcio.

Ekde la jaro 1973 niaj popularsciencaj kaj sciencaj agadoj evoluis paralele. Depost 1974 ni jam regule organizis solenajn, sciencajn prelegseriojn la unuan merkredon de ĉiu mo-

19-a IMEK, 2014.
Grupe sur Citadella

nato marto, memore al la datreveno de la fondiĝo de nia Fakgrupo.

Ni partoprenis en la redaktado de la esperantlingva parto de plurlingva *Sanitar-Ekonomia Vortaro* de la tiama hungara Ministerio pri Sano. Dum ĝia redaktado ni ankoraŭ povis kunlabori kun Profesoro d-ro Kálmán Kalocsay.

Ekde la jaro 1975 ni regule kunlaboris kun Profesoro d-ro Ottó Haszpra en la redaktado de la *Sciencaj Komunikaĵoj*, la bonega scienca aldono de la revuo *Budapeŝta Informilo*. En 1976 aperis nia scienca artikolo „Varicelo de infanoj kuracitaj per kortikosterojdoj kaj imunsubpremantaj medikamentoj” en *Medicina Internacia Revuo*. La artikolo gajnis la belegan, arĝentan me-

mormedalon de la UMEA-Shinoda-Premio.

En la jaro 1977 ni partoprenis la 1-an Internacian Medicinistan Esperanto-Konferencon (IMEK) en Krakovo. Okaze de la 1-a IMEK ni povis interkonatiĝi kun d-ro Włodzimierz Opoka. Li estis la ĉefa motoro de la konferenco.

Ni komencis prezenti Esperanton por la studentoj de la Budapeŝta Medicina Universitato Semmelweis.

En la jaro 1980 ni fondis la Memormedalon Zamenhof de la Budapeŝta Medicina Esperanto-Fakgrupo. Ĝis nun 28 eminentaj poresperantaj agantoj ricevis tiun ĉi memormedalon, kreitan de s-ro Sándor Józszai, belartisto laboranta en *Hódmezővásárhely*.

Komence de la 1980-aj jaroj s-ino Józsefné Farkas-Tatár gvidis grand-sukcesan Esperanto-lingvokurson por medicinistoj en la hungara Ministerio pri Sano.

Inter la jaroj 1983 kaj 1985 kelkaj membroj de nia Fakgrupo – inter ili d-ro Miklós Fehér, d-ro Balázs Sze-

Artaj donacoj el la arkiivo de la 50-jara Budapeŝta Medicina Esperanto-Fakgrupo

mólk kaj d-ro Lajos Molnár – kolektis la anatomiajn, farmaciajn, medicinajn, veterinariajn, stomatologiajn kaj dentoteknikajn fakesprimojn por la pretiĝanta *Hungara-Esperanta Meza Vortaro*.

Por nia fidela, por-Esperanta agado nia Fakgrupo en 2001, dum la Zagreba Universala Kongreso, kolektive ricevis la memormedalon de la UMEA-Shinoda-Premio.

Pere de Oszkár Princz, László Gados, Thierry Salomon, János Vida kaj d-ro Balázs Wacha ni partoprenis en la redaktado de la periodaĵo *Eŭropa Unio kaj la Lingva Demando*.

Okaze de la aliĝo de Hungario al Eŭropa Unio pere de 17 kunlaborantoj en la jaroj 2003-2004 ni tradukis Esperanten la unuajn du ĉapitrojn de la *Traktato pri estigo de Eŭropa Konstitucio*. D-ro Seán Ó Riain, irlanda eŭropunia diplomato, la prezidanto de Eŭropa Esperanto-Unio, donacis 800 ekzemplerojn de la angla-Esperanta versio por la politikistoj de Eŭropa Unio.

S-ro István Mészáros kontinue faris tre valoran laboron kadre de nia Fakgrupo. Li preparis la eldonojn de la hungara-Esperanta kaj angla-Esperanta versioj de la *Konstitucia Traktato* kaj aranĝis ankaŭ la esperantlingvan subtekston de la kompakta disko kun la prelego de d-ro Gyula Kulcsár pri la natura antitumora defenda sistemo. Li redaktis la eminentan, multflankan, plurlingvan retejon <http://www.egalite.hu>.

Konvinkiginte ke nuntempe la junaj studentoj de medicino kaj la kuracistoj apenaŭ okupiĝas pri Esperanto, por antaŭenigi la lernejan instruadon de la Internacia Lingvo, en majo 2006 d-ro Lajos Molnár kaj d-rino Julianna Farkas fondis la Internacian Laborgrupon por Antaŭenigi la Lernejan Instruadon de Esperanto (ALIE), kies laboron apogas du retejoj kaj aparta, interreta diskutlisto (*esperanto-en-lernejojn@googlegroups.com*) kun pli ol 200 partoprenantoj el 40 landoj. Ni kunlaboras kun d-rino Katalin Kováts, kiu redaktas la grandiozan, por-instruistan retejon <http://www.edukado.net>.

En la „Strategia laborplano” de nia Laborgrupo ni rekomendas la in-

struadon de Esperanto en la bazlernejoj, kiel unue lernenda, fremda pontolingvo kaj kapablo-evoluiga lernobjekto; en mezlernejoj, skoltaj aŭ pioniraj taĉmentoj, junularaj organizaĵoj, kiel relative facile alproprigebla ilo de la interkultura dialogo; en la universitatoj kaj altlernejoj, kiel „kataliza lingvo” al la alproprigo de la klasika, latina-greka, scienca vortrezoro kaj al kreskigo de pli efika uzado de aliaj lingvoj.

Dum la jaroj de la tutmonda socia-ekonomia krizo ni opiniis tre grava, ke nia agado devas servi – helpe de la internacia pontolingvo Esperanto – la sanon en ĝia pli vasta senco, kiel korpan, animan kaj socian harmonion.

Dum niaj sistemaj monataj kunvenoj, diskutrondoj, spiritaj metiejoj,

regule okazas prelegoj pri san-protektado: muziko-terapio, naturkuracado, ĉiutaga, diverstipa gimnastiko, lingvaj ekskursoj, novaj, infektaj malsanoj, Yumeiho-terapio, mensa trejnado, instruado de Esperanto por triaĝuloj.

Ekde majo de 2010 ni funkciigas la novan diskutliston *medicinistoj-por-esperanto@googlegroups.com* por helpi la agadon de Universala Medicina Esperanto-Asocio.

En aŭgusto 2010 ni aperigis la unuan artikolon en la Esperanta Vikipedio sub la titolo *Borelioza Lyme*. La interesiĝantoj povas ĝin trovi en <http://eo.wikipedia.org>.

Pluraj membroj de nia Fakgrupo aktive partoprenas la redaktadon de la grandsukcesa interreta frazokolektaĵo *TATOEBA*, kie Esperanto en 2012 okupis jam (inter proksimume 200 lingvoj) la duan lokon. Ni aperigis tie multajn frazojn kun medicina enhavo. Vidu la retejon <http://www.tatoeba.org/epo>.

Somere de la jaro 2014 okazis en Budapeŝto la 19-a Internacia Medicinista Esperanto-Kongreso, kies ĉeforganizantoj estis s-ino Katalin Fargó, s-ro János Nagy kaj Profesoro d-ro Włodzimierz Opoka, ĝenerala sekretario de UMEA. Kompreneble, ankaŭ la membraro de la Fakgrupo entuziasme helpis la organizantojn."

UMEA ege fieras pri tiom da senlacaj, altnivelaj agantoj por la disvastigo de Esperanto en medicinaj rondoj, kies sukcesoj estas vere ege altestimindaj. Ni elkore gratulas al la grupo kaj deziras ankaŭ post jam 50 meritplenaj jaroj ankoraŭ sukcesan estontecon.